

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben bázhhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10	frt	—	kr.
Félévre	5	frt	—	kr.
Negyedévre	2	frt	50	kr.
Egy órára	1	frt	—	kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XIII. évfolyam 1886.

Debreczen. Kedd szeptember 14

180. szám.

A debreczeni helyi vasut részvénytársaság.

Debreczen szept. 13.

Bélt minden debreczeniek reménye. Vágyunk, mi másfél esztendő óta kebelünket eltölté, imé teljesülve előtünk áll.

A debreczeni helyi vasut a miénk; vállalat, mely eddig idegennek, külföldieknek jövedelmezett, debreczeni kezekbe jutott.

Azideális emberek talán mosolyognak ezen, hogy egy darab material musnak is lehet tapsolni és hozsánnát kiáltani. De hadd nevensenek. Az élet nem költészet, hanem merő anyagiság. Es mi élni akarunk a világban, melynek emberei fölött többé nem a romantikus kék ég ragyog s környezetét sem az ősz természet teszi, mely önként nyújt mindent. A kor gőzerővel halad és mi elmaradni nem akarunk. Ma számítani kell és dolgozni. Számítunk és dolgozunk mi is. Ez az emberiség hivatása.

Városunk, nagy Debreczennek polgársága ismételtén fényes bizonysgát nyújtotta életre valóságának, mely egyedüli föltétele ma már a megélhetésnek. Az a szellem, mely e részvénytársaság megalakításában is nyilvánul, nem a tengődőké. A tespedés a mozdulatlan nyugalom: halál; de mi más magyar városoknak példát adva, haladunk és élni fogunk, hogy éljen a nemzet is, melynek fia vagyunk.

Örülünk, midőn ujoltárt látunk emelni az áldozatkészségnek, melyet saját és közjért polgároknak gyakorolniok kell. Ereztük a veszteséget, melyet nekünk bátortalanság, közöny és mulasztás okozott. De most, sietünk és dolgozunk helyre-pótolni azt. Azt mondja a példabeszéd: „Maga kárán tanul a magyar.“ A káron, mely egy, ez előtt két évvel elkövetett indolentia miatt ért bennünket, mi is, debreczeniek, tanulni fogunk.

Es melegen üdvözöljük városunk ama derék polgárait, kik kezdeményezők voltak e szükséges és hasznos fordulatban.

Ők állanak élén mindama nagy ipar, kereskedelmi vállalatoknak és pénzintézeteknek, melyek Debreczen anyagi jólétének legfontosabb tényezői közé tartoznak, melyek e nagy magyar város fővívárgásában, jelentőség-emelkedésben folytonosan vezérszerepet visznek.

Az ő alapításuk iránt, bizalmat a nagyközönség körében, melyet szintén magukhoz vonzani kívánnak, nem csupán az átveendő vállalat jövedelmező üzlete, hanem egyszersmind az ő nevők is kétségtelenül emelni jogja.

Előttünk fekszik a tervezet melyet a lapunk mashelyén egész terjedelmében közölünk.

Vajjon van-e szükség buzdító szavakra a közönséghez, hogy vásárolja a vállalat részvényeit?

Azt hisszük, nincsen. A már két évvel ezelőtt megnyitott közúti vasut minden nap észlelt nagy forgalma, az

alapítók egyénisége és a tervezet felelőssé teszik azokat.

De mégis az ügy kiváló fontossága, a vállalat jelentősége miatt néhány észrevételt — mintegy kommentárul — becsátunk a lentebb olvasható tervezet elé. A tervezet első pontja szerint a vállalat a vállalat tárgyát a helyi vasutnak nem csupán eddigi meglévő vonalainak fentartása fogja képezni, hanem ez által a b b v o n a l a k építése is.

Bizonyára senki sincs, ki az új kezekben a vállalat hanyatlását lehetők tartaná. Mi magunk alaposabban ismerhetjük saját viszonyainkat, mint az eddigi tulajdonosok, s így a forgalom növekedésével — mely bizonyosan várható — a követelményeknek a saját legjobb belátásunk szerint teszünk eleget. A kis vasut nem is álmódott bámuatos nagy személy forgalmát, nem a divat, a megszokás idézte elő, hanem inkább a szükség. Es lehet-e gondolni, hogy ez idő előre haladásával ez a szükség megszűnne, vagy csak alább is szállana?

Hiszen mi magunk érezzük, már is egy új vonalnak hiányát Hatvan utcán le a vásártéri indóházig s onnan a baromvásártérig.

A debreczen-füzesabonyi vasut kiépítése már csak az idő kérdése. Ez nem kérik soká. Ez a vasut pedig épen a debreczen-h-nánási vasut debreczen vásártéri pályaudvarától van tervezve. Ha e terv megvalósul, akkor a hatvan utcai közúti vasut személy és teheráru forgalma is kétségtelenül nagymértékben emelkedni fog. Ezen kívül szerencsével prosperálnának a Czegléd, s Nap vagy Szel utcán keresztül a most épülő legnagyobb debreczeni ipartelep a d o n a n y és s z i v a r g y á r i g s o n n a n esetleg a n-létai országot félretervezett k ö z v á g ó h i d i g vezetendő vonal. Ezen vonalokon kívül, talán még a Széchenyi utezát lehet számításba venni.

A vételért az alapítók 250 ezer frtban alkudták ki; ennek, s még további építkezésekre, beruházásokra és az alakítási költségekre szükséges 25—25, összesen 50 ezer frtnyi összeg fedezésére 3000 db. egy száz frtos részvény fog szolgálni.

Ide vonatkozólag felvilágosításul kell adnunk, hogy az alapítók gondosan utánna jártak a helyi vasut két évi forgalmának és jövedelmeinek az ezekről vezetett számadási naplókából. E szerint teljesen reális alapon történt az alku; mi nem hagy semmi kétséget az iránt, hogy az említett vétel árának minden tekintetben méltányosnak s olyannak kell lenni, mely tisztességes kamatot fog hajtani, normális forgalom mellett is. Annyt megjegyezhetünk, hogy eddig a vállalat évi forgalmi bevétele 50—60 ezer frtra rugott; mely összegből a kiadások levonása után nagyon szép rész maradt meg tiszta haszonul.

Figyelmet méltó körülmény az al-kunál az is, miszerint az eladók a részvények egy részét megtartják magoknak. Ez is a vállalat jövedelmezőségét bizonyítja s azonreményt, melylyel indheim és Neufeld urak a közúti vasut jövője iránt táplálnak. Bizonyosan azért tették ezt, hogy a jövedelemnek egy részét ezután is biztosítsák maguknak. Es ha ők, daczára az eddig elért nagy haszonnak, és a biztató további forgalomnak, mégis elhatározták magokat, hogy részvénytársaságunk engedik át a közúti vasutat: ettől, miután ezt a debreczeniek iránti előzekénységnek is lehet tekinteni köszönetet érdeme.

Végül fel kell hívunk a debreczeni közönség figyelmét az alapítók azon intézkedésére, hogy a nyilvános aláírást már okt. 15-dikén, tehát egy hónap mulva lezárják.

Az alapítók teljes reménységgel vannak az iránt, hogy ennyi idő alatt az 1500 részvény még tuljegyezve is leend. Mi sem kétkedünk, hogy Debreczen polgársága, melynek az idegenek ellenbe elsőség biztosítatik, nem fog tartozkodó állást elfoglalni e vállalat részvényeivel szemben hanem sietve fogja fel használni az alkamat, mely, egy eddig irigy szemmel nézett külföldi tulajdont képzett jövedelmező ületetet kitért kezekkel kínál.

Mi ez alapítást, mint tényt üdvözölünk; mert még feltenni sem merjük azon eshetőséget, hogy közönséggel és bátortalansággal ismét várjunk addig, midőn talán már kétszerite nagyobb öszeggel szerezhetjük meg e vasut.

Az aláírási ivot ajánljuk Debreczen polgárságának komoly figyelmébe!

Aláírási-iv

a debreczeni helyi vasut részvénytársaság részvényeire.

Alulhottak a debreczeni helyivasutat összes felszerelvényeivel, Lindheim és társa és Neufeld Károly bécsi özégek mint tulajdonosoktól, a Debreczenben alapítandó részvénytársaság részére megalkudván, következő tervezet mellett részvény társaságot alakítanak.

1. A vállalat tárgyát képezi, a már két év óta forgalomban levő debreczeni helyivasut átvétele, annak forgalomban tartása, a szükséghez képest kibővítése, és újabb vonalok építése. Tartama a várossal kötött szerződés lejártáig s így egyelőre 48 évre állapítatik meg.

3. Részvény tőke 300,000 fr, mely 3000 db, 100 fr. teljesen befizetendő részvény által biztosítatik.

3. A 3000 db. részvény fele részét az eladók és alapítók maguk részére megtartják, másik fele részét s így 1500 db. 100 fr. névértékű részvényt nyilvános aláírásra becsátják.

4. Az aláírás f. évi octóber 15-én záratik be.

5. A helyi vasut vételára 250,000 frt. ezenkívül a további építkezésekre és beruházásokra a részvény társaság pénztárába 25,000 frt készpénzben befizetetik 25,000 frt. pedig az alapítók rendelkezésére bocsátatik, kik ezért az összes alakítási költségek, bélyeg és átíratási illeték kiadások, utazási és jutaléki költségek viselését, valamint a kockázatot is magukra vállalják, és az egész vállalatot a részvénytársaság részére biztosítják, úgy, hogy a 300,000 forint részvénytőke ellenében az alapítandó részvény-társaság kapja:

a) Az engedély okirat- és szerződések ből keletkező összes jogokat.

b) A pályat összes építményeivel oly módon, hogy a hatósági felülvizsgálatot az eladók az átvétel előtt végrehajtani tartoznak.

c. Az összes forgalmi eszközöket és felszerelvényeket, és ezek között a városnál le-téteményezett 5,000 arany frt. értékű értékpapirokat.

d. Az alaptőke kiegészítésül 25,000 frtot készpénzben.

6. Az alapítók fentartják magoknak, hogy a 6 tagból álló igazgatóságba három év tartamára két tagot kinevezhessenek.

7) Az aláírás alkalmával minden aláírt részvény után 10 frt előlegesen letéteendő, a további befizetések részleteit és határ idejét az alakító közgyűlés határozza meg.

Kelt Debreczenben 1886-ik évi Szept. 13-én.

Debreczeni ipar és kereskedelmi bank
Simonffy Samuel kir. tanácsos; az ügyvédi kamara elnöke

Sesztina Lajos az ipar és ker. kamara elnöke

Szepessy An al der. kereskedelmi terület elnöke.

Berger Henrik kereskedő

Feischl Fülöp és fia kereskedők.

Szepessy Gusztáv az „István“ malom kezelő igazgatója.

Hollaender Gyula az ipar és ker. bank-ügyvezető igazgatója.

Ormody Lajos az első magyar bizt. társaság titkára

Dr. Kemény Mór ügyvéd

A fenti felhívás már holnap körül fog s kétségtelenül ugyancsak kápos lesz, ha ugyan az általános városzerte tapasztalható, mondhatni lázas érdeklődésből itélni lehet.

Szükségesnek tartjuk tudatni a közönséggel, hogy hol lehet részvényekre előjegyezni.

A felhívást alájegyzett 10 alapítón kívül az összes helybeli pénzintézeteknél.

Ezenkívül Budapesten az iparbanknál és a központi takarékpénztárnál.

A közel vidéki városok közül a nyir egyházi iparbanknál, továbbá a következő városok takarékpénztárainál: B-Ujváros, Hadház, Szoboszló, Nánás, Ermihályfalva, Böszörmény, P.-Ladány, Szathmár, Nagy-Károly, Nagy-Bánya, Miskolcz, Nagy-Várad, Kisvárd, Nyirbátor, Nagy-Kálló és Kassa.

A mint a felhívásból olvasható az aláírások jövő hó 15-én fognak bezáratni s azontul az aláírási ivot beérkezése után a részvénytársaság megtartja alakuló közgyűlését. Addig az alapító consortium serényen és odaadással folytatja az előleges munkálatokat, s az alakuló közgyűlés elé már kész alapszabálytervezettel fog állani. Debreczen városát felette érdeklő nagyfontosságú pontja lesz az alapszabály tervezetnek, hogy a részvénytársaság a vasut tovább építésén illetőleg bővítésén kívül oly vállalatok tervezését és keresztülvitelét is feladatai közé fogja sorolni, melyek a vasut forgalmának emelésére majdan a felmerült viszonyokhoz képest szükségeseknek mutatkoznak.

Es így válik a kis vasut nemcsak forgalmi eszköze városunknak, de közvetve érdekközösség által számos fontos és máig fájdalom nélkülözött újítások és vállalatok közvetítője.

Ismételve üdvözöljük ez új részvénytársaságot, melynek nagy jövője elé méltán tekint teljes bizalommal Debreczen város nagy közönsége.

Hajdúvármegye augusztus hóban.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó Szept. 13-dikán tartotta havi ülését. gr. Dégenfeld József főispán elnöke alatt. Jelen voltak: hivatalból: Rásó Gyula alispán, Fekete Sándor főjegyző, Steinay Gyula tisztifőjegyző, Pénzes Sándor árvaszéki ülnök az elnök helyett; Dr. Varga Géza főorvos. A kormány részéről az adó felügyelő helyett Besse Sándor, Poyrnár Dénes kir. ügyész, Kiss József tanfelügyelő és Pretinszky Pál kir. mérnök. Bizottsági tagok: Lipovintzy Imre, Zlinszky Béla és Karap Mórítz.

Az itt felvett vártatni szokott jelentésekből kiemeljük a következő adatokat:

I. Alispáni jelentés.

A közbiztonság állapotát illetően Bősör-ményből egy rablás, Dorogról, és Samsomból egy-egy kisebb és végül B. Ujvárosról egy nagyobb lopási eset jelentett be a csendőrség által. Tűz eset 11 lett bejelentve. A hasznos hazi állatok egészségi állapota megnyugtatóan mondható. Fegyelmi ügy hat volt folyamatban. Az ügyforgalom volt augusztus hóban és pedig közigazgatási 997, melyből elintéztetett 902; közigazgatási bizottsági 187, elintéztetett belőle 116 db.

II. Tanfelügyelői jelentés.

A közbiztonsági törvény értelmében szünet levén — az iskoláztatás szünetelt. A 6-12 és 13-15 éves tankötelesek iskolai kataszára vonatkozó törvénynek kihirdetése iránti intézkedések megtörténtek. Szoboszló és H. Nánás városok polgármesterei miután az iparos tanoncok és kereskedő gyakornokok létszáma 50-en felül van — 1884 évi XVII. t. c. 80-81-a alapján a tanfelügyelő által aug. 12-én felhívták az iparos iskolának f. 1886-77 tanévben felállítására, illetve megnyitására.

III. Főorvosi jelentés.

I. Időjárás. Tiszta derűt nap volt 18, borongós 9, esett 4 napon; 35 mm, csapadék, villamos tünetek két nap voltak, sok helyen villám ütessel. A hőmérő + 14 és + 36°C közt ingadozott, a hónap közepi hőmérséke $\times 22.37^{\circ}\text{C}$ volt.

II. Közegészségi viszonyok.

Az egészségi állapot a kellemetlen száraz forró napok alatt a múlt havinál rosszabbra fordult; a kórmentő állandóan hurutos volt, helyenként poszlásos jellegű. Sok betegül fordult elő gyomor és bélszéklet miatt, főként a gyermekeknél, kiknél számos halálozást okozott és egyes esetek felütleknél is nyás és hasmenés súlyosabb tüneteket okozott cholera nostrás jellegű otthúttak, de leginkább gyógyulással végződtek, kivéven Dorogon egy esetet aug. 9-én, hol a hatóság óvintézkedések azonnal megtörténtek. Heveny fertőző kórok közül hólyagos himó még e hóban is fordult elő szórvaosan Nádudvaron, Samsomban Bősörményben és Csegén. Vörheny szórvaosan jött elő Szoboszlón.

Küteges hagymáz egy esete halálal végződött Csegén. Veszettség konstataitott két eggyénel Kabán, de kik már teljes gyógyulásban vannak. Meghalt 357 eggyén s így ezer lakosra 2.88% halálozás esik; ezen arány legrosszabb volt Szoboszlón 3.38%, legjobb Nánáson 2.07% ezer lakosra. Született 526 gyermek. Rendkívüli haláleset 14 jelentett be (5 gyilkosság és 4 öngyilkosság volt ebből).

IV. A kir. mérnök jelentése.

A Debrecz n-nyiregyháza—csapi h. d. szati ut hajdumegyei részén a folyó évre

első építkezés közel áll a befejezéshez. A közmunka váltásából mult hóban befolyt összesen 2944 fnt 26 kr. Ez összegből fizetett

Sámsón	315 fnt 95 kr.
Egyek	285 " 30 "
Nádudvar	644 " 96 "
Kaba	824 " 25 "
Téglás	191 " 80 "
Földes	665 " — "

E jelentéssel kapcsolatban — mintán belőle, valamint megelőző havi jelentésekből is az tűnt ki, hogy a régi közmunka váltás tartozásokból nagyon csekély összegek folynak be, holott ezek behajtása a kir. adófelügyelőre bízott — a közigazgatási bizottság felhívta a kir. adófelügyelőt, hogy a régi közmunka váltás tartozások behajtását teljes erővel fogantossítsa.

V. A kir. adófelügyelő jelentése.

Augusztus hóban befizetett egyenes adók címén 94,655 forint 47 $\frac{1}{2}$ krajczár, a mult év hason havában befolyt összegnél 8954 fnt 62 krajczárral kevesebb. Hadmentességi díjak címén befolyt 1335 ft. 44 kr. — (2015 fr.) a f. évi III. é. negyedik tartozás összege 520,222 fr. 28 kr.; a mult évi hátralék összege 277,604 fr. 07 kr. Összes tartozás teszen 797,826 fr. 35 kr. Erre befizetett f. évi aug. hó végéig 397,097 fnt 37 kr. hátralék aug. végén 400,728 fr. 98 kr. E szerint a hátralék ez év kezdődén állt hátralékkal szemben 123,124 fnt 67 $\frac{1}{2}$ krajczár szaporodott. A hadmentességi díjaknál pedig 33,128 fnt 67 $\frac{1}{2}$ kr. a hátralék.

A kir. adófelügyelő előterjesztése folytán tekintettel arra, hogy a követelésben álló összegek feltűnő módon felszaporodtak, a bajoroslása érdekében a közigazgatási bizottság a városok polgármestereire, közkezei bírúira és jegyzőire a személyes felelősségét kimondatta, s ha e határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt kellő eredményt nem fognak felmutatni, az ő költségükre állami végrehajtók küldetnek ki. E határozat kivételé képez Kovács Gyula dorogi helyettes polgármestere néve, miután ő mint a vármegyei közkezei bírúinak, majd néhány folyó ügy letárgyalása után áttért áttért Dr. Király Ferencz urnak, mint Debreczen város közigazgatási előadójának f. hó 11-ről az egyet elnökségéhez intézett leveleiben levő fontos ügy megbeszélésére. Dr. Király Ferencz ur ugyanis főlkéri leveleiben az elnököt, hasson oda, hogy a Nögyelet vegye erkölcsi pártfogása alá azon művirágkésztési ingyen tanfolyamot, melyet Debreczen városa a kereskedelmi és iparkamara, Szirmayné Mészáros Jusztina asszony vezetése alatt 20 szegény, de tisztességes leány számára nyit. A választmány kész örömmel vette a felhívást, megbizta elnökét, intézzen egy felhívást a helyi lapok-

Napi hírek.

— Debreczeni jótékony nögyelet. A nyári pihenés napjai után mikor leginkább nyugszik a nyomor és halgat a fájdalom, tegnapelőtt vasárnap d. u. újra fölvtették a helybeli nögyelet választmányi tagjai a könyörült munkájának fontálát, a menyiből a városháza nagytanácstermében gyűlést tartottak. A gyűlés mindenkéltől több szegénynek segítyt szavazott, majd néhány folyó ügy letárgyalása után áttért áttért Dr. Király Ferencz urnak, mint Debreczen város közigazgatási előadójának f. hó 11-ről az egyet elnökségéhez intézett leveleiben levő fontos ügy megbeszélésére. Dr. Király Ferencz ur ugyanis főlkéri leveleiben az elnököt, hasson oda, hogy a Nögyelet vegye erkölcsi pártfogása alá azon művirágkésztési ingyen tanfolyamot, melyet Debreczen városa a kereskedelmi és iparkamara, Szirmayné Mészáros Jusztina asszony vezetése alatt 20 szegény, de tisztességes leány számára nyit. A választmány kész örömmel vette a felhívást, megbizta elnökét, intézzen egy felhívást a helyi lapok-

ban a városi közönséghez s a jelentkezőket ha esetleg túl nagy számmal lennének, válogassa ki s a majdan, rövid idő alatt megalkulandó tanfolyamot a választmányi tagokkal együtt tartsa kellő felügyelet alatt. Elmondott a gyűlésen, hogy nagyon méltó ez ügy támogatása a Nögyelethez, hiszen arról van szó, hogy 20 szegény leánynak adassék egy olyan iparág megtanítása által kenyér, mely nem olyan fárasztó, nem olyan egészségtelen mint pl. a varrás. Főlemlített, hogy fontos ügy ez nemzetgazdasági szempontból is, mert hiszen Magyarország évenként fél millió forintot ad a külföldnek a behozott művirágokért. Valóban szép gondolat volt Dr. Király Ferencz urtól, hogy a nögyelet kereste föl eszméje kivételével, létesítésével s a nögyelet örülni fog, ha t-het valmi szolgáltatást annak a városnak, mely őt fenntartja s erősíti csak azért, hogy miut nagy és nememes eszmék letéteményese, a mai önző társadalmi élet korában, az ünzetlen, az igaz szeretet munkáját folytassa s folyton ott legyen és ott álljon, hol győgyirt készítgetnek a társadalom sebeire. Különbén ez ügyről többször is lesz mostanában alkalmunk írni.

— Temetés. Nagy József öreg színész temetése holnap délután 3 órakor lesz. A színház udvarán megáll a halotti menet s ott a koporsó felett Mandoki Béla fog beszédet tartani.

— Táncmulatság a nagyerdőn. A helybeli iparos ifjusági dalkör betegsegélyező egylete és könyvtárs gyarapítására e hó 19-én Vasárnap a nagyerdőn a Dobos téle pavillonban 30 kr. beletpi díjjal táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez válogatott műsorral, Boross Lajos egyt. karnegy vezetésével. Az előlekekből következtetve a nyári évad utolsó estélye látogatottnak és pártoltnak ígérkezik, mit a már is hírel dícsékvő ifju daleyelt nem csak a jótékony czél tekintetéből, de komoly törekvéseért is méltán megérdemli. Előre is felhívjuk a t. közönség vámatint az iparbarátok figyelmét. Bovebbi felvilágosítást a falragaszok adnak.

— Az őszi (Denes napi) nagyvásár Debreczenben e hóban tartatik meg a következő sorrendben: 27. hétfőn, 28. kedden, 29. szerdán bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparcikkék, gabonaneműk és mindenféle terményvásár, szept. 30. és okt. 1. csütörtök, péntek juhvásár, okt. 2, 3. szombat, vasárnap sertesvásár. 4—5. hétfőn, kedden ló és baromvásár. Megengedtetik, habár a bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparcikkék, gabonaneműk és egyéb terményekre az elővásári hetnek Hétfő, Kedd és Szerda napjai vannak vásári napokul kijelölve az említett cikkeket és terményeket a vásár egész folyamata alatt árultathatnak.

— Halálozás. Egy negyvennyolcas honvéddel megint kevesebb van. Papp János a szabadság harc egyik bajnoka hunyt el s temetése ma délelőtt ment vége hatvan utca lakasáról a r. kath. vallás szertartásai szerint. Az öreg honvédek egyenruhában falyolos zaslóival kísérték ki a csendes nyugalom helyére megboldogult bajtársukat. — Gyászjelentés. Tarsai Lajos és neje Lőrincsk Juiánna, gyermekeik: József Lajos, Irma, Zoltán, Kálmán, Ilona, Róza; ugyszinten: Karolina, Antonia férjével Ot-tiger Jánosnal s számos rokonok nevében is, banatos szívvel tudatják a jó anya, nagyanya, anyós és hú rokon, néhai öz. AUFHALTER JÓZSEFENÉK folyó 1886-ik évi szeptember hó 12-én, életének 70-ik évében történt elhunytát. A megboldogult földi részei folyó hó 14-én délután 4 órakor nagy-

hatvan utca 1447 ik számú háztól a róm. kath. szentegyház szertartása mellett fogunk a szent-anna-utcai sarkertben örök nyugalomra tetetni; az engesztelő szent-mise-áldozat pedig e hó 15-én reggeli 7 órakor fog az egek urának bemutatni. Mely végtesztéségtételre a rokonoikat, barátokat ismerőket tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1886. ik év szeptember hó 14-én.

— Lévy Henrik. Több debrecezen i kereskedő aláírásával a következő sorokul kapta „Magyar Kereskedők Lapja“ A debrecezen i kereskedők legnagyobb része, különösen a nagyobb kereskedők, egyszersmind föld birtokosok is. Ezt előre becsátjuk azért, hogy meglegyen magyarországi miert kellett megdöbbenést az „Egyetértés“ „A jégbiztosítási szövetkezet“ és az Első magyar általános biztosító társaság“ című cikksorozata kereskedői körökben is. Nem kutatjuk, igaza van-e az „Egyetértés“ „nek vagy sem, midőn azt ajánlja, hogy a közgazdák ne lépjenek be az Első magyar ált. biztosító társaság által tervezett szövetkezetbe; nekünk, kik első sorban kereskedők vagyunk, azt kutatni nincs időnk. Lehet, hogy a cikkek írójának igaza van, bár erre néve erős kételyünk lehet a cikksorozat harmadik részének elolvasása után. Ebben ugyanis közönséges személyeskedések foglaltatnak Lévy Henrik, az Első magyar általános biztosító társulat nagyérdemi vezérigazgatójának eggyénisége iránt, melyek határozatlan elárulják, hogy nem a gazdák érdekei mellett szálott sikra a cikkek írója, hanem csak az Első magyar és annak vezérigazgatója ellen. Nem szandékunk védelmünkbe fogni Lévy Henriket, az ő multja, fardadhatlan tevékenysége az ország közgazdasági érdekeinek emelése körül a legtegyesebb védőbeszéd; czélunk csak az, hogy sajnasatunkat fejtszük ki a felett, hogy közönséges anyagi érdekekért a nemzet oly napszamosai sincsenek megőve az önkölküli meglazoztatástól, minő Lévy Henrik“.

— Elveszett egy verestolu kardnál madár. A magtatólú jutalomban részesei Turay Farkas elsőrendű közvetítő és tudakozó intézetében.

— Az anyós gyilkos Jeneiá bünygyében a végtárgyalás ideje — még eddig nem tüzetett ki — mint egyik helybeli lap írta mert még a vizsgalat nem fejeztetett be.

— Sajtóperék Rószakerti József nyiregyházi vendégősnök Moskovitz Oszkár kassai pinczer elleni sajtóperében az esküdszéki tárgyalás okt. 2-dikára van kitűzve. S eper Kajetan nagykarolyi nyomda tulajdonosnak íj Róth Karoly ügyavottani tudományokhoz elleni sajtóperében, miután a felek ki egyeztek, a f. 17 dikere kitűzött tárgyalás a végképen elmaradt. A behívott esküdszéki tagok a tárgyalás elmaradására ezuton figyelmeztettek.

— Hornyák Péter levele ő felségéhez. Ki ez a Hornyák Péter? Semmi tekintetben sem nagy ember. Magassága csak valamivel haladja meg az egy ezer millimétert és hogy tekintélye sem irgylésre méltó, mutatja az hogy az ő állítása szerint, egy bánk vele az emberek, mint mikor „a magyar ember“ földhöz veri a tököket, a miből önként kóvtekeznek, hogy állása is csak olyan lehet mint a többi szegény ördögöké. Ime Hornyák Péter egyszerre mégis híres ember lett: beszállék róla a király kabinet irodájában: úgye szóba jött a belügyminiszteriumban, Hajdúvármegye házánál pedig dícsérik bátorságát, mulatnak egy levele stílusán, sajnálkoznak

nyomorúságos életén hogy miké is kell souló termetes bátyja pedig ime ujságba is nyak Peter ugyanis, arva legéy Hajdu dai távollét után tá csak három évvel elgot és családi tanakene tenniük most m a novésnek, a hazas ki ven korukban m Szegények mint a te uyan, egy annyira ós tartják — hat em de az erejuk nem való metük sem válik be Péter álmodott, szépe raly ékes természet é atyai szive már-már felebredt és szétfoszl. Ez az álom jót jeler abban, hogy Péter le Nem szóított senkin senkitől. A kisebbik megírta a levelet és gyarország felséges o mezve. Az érzékeny ortografija szerint „Kelt H.-Doroghon 13 son instálom, csokolo tasza ezen könyörgés vagyunk egyelmarado városba lakunk, ő Ti pedig, H. Doroghon, mást nemlátuk, eni tuk egymást és sirv mily boldogtalan esi olyan most nekünk e lattuk az is belénk oyanok is vagyunk, ber egy tökött fölkap ki beennüket ösmér e kozik, hogy mert vag apánk 66 ba elhunyt. ik ébe azota mas ke a kisebb testvér hus és a nagyobb testvére és hogye egyik szavam katona sohanem volt arezketek láthatam nem tüzetett ki — az az nek felesegének arezke nek ékes természet. ta két fekete lóval és H. voina és hozá s z ó embert és kive felsége egy szazast és bernek, és én egyhajli léptem arva léttomre labait csokoltam és ig hogy méltóztasson en megsegíteni. És felségé dan, hogy minden u gyaró lettemre, megó mert felebredtem ez á tem mintha vizbolhuzt állommat senkinek ne tam magamba ezen ok kértem, mert más elő csak a batyámuak t a batyám is azt mon hamam leve-et küdezd Nevezd meg hogy mi egy méter, és egy de meg van nálam hogy volna az ügyességem ha niucstehetség mert k becsülnék. Allason i tason kegyelmébe fog

A „Debreczeni Ellenör“ tárczája

Megosztott sziv.

(Elbeszélés.)

Vertesi Arnoldtól.

(Vége.)

— Csak azt az egyet kívánom, hogy ehigye és azt becsületszavammal erősítem, hogy soha sem jutott eszembe gondolkozni rajta, gazdára, szegényre kegyed.

— Nos, elhiszem, — felelt Alice büszkén; — s aztán?

— A kegyed elutasító szavai után fölmentetnek éreztem magamat minden kötelezettség alól, — folytata Tibor komolyan.

— Ki mondta, hogy nem volt ön fölmentve minden kötelezettség alól? — vágott szavába elesen, dölytoson Alice.

A leány arczán gyorsan változott a sápadt és piros szín. Szemét ismét lesütötte a földre.

— Miért bolygatjuk a multat? — szólt halkan. — Hat nincs egyéb, a mit egymásnak mondhatnánk? Semmi egyéb e nap, mikor talán utószor látjuk egymást?

Némán mentek néhány lépest egymás mellett. Tibor hallotta a fiatal leány szaggatott lélekzését s úgy érezte, mintha lathatatlán kéz szorongatna saját torkát. Főrefordította fejét és tómpán szólt:

— Azt hiszem, hűvösödni kezd a levegő; nem fordulunk vissza?

— Nem, még nem! — kiáltott Alice hevesen. — Látj, ott az őszi rózsza körül még röpdek egy lepke és nekem melegem van.

Levette válláról a gyapjas kendőt. Arca égett s szeme szikrázott a lazus tűztől. De ama perczen köhögési roham szállta meg.

— Az istenért! mit csinál? — kiáltott föl ijedtem Tibor és sietett földadni Alice vállára a le dobott kendőt.

— Ne törődjék vele! — szólt a leány lazasan. — Egyszer ugyis végének kell szakadni.

— Térjen vissza s hagyjon engem itt, — felelt a leány. — Eleget hallott ön s meglesz az az elégtétele, hogy elmondhatja látta a kevély Aranyhegyi Alicet megálázva...

... megálázva!

S mintha a szívébe fojtott keserv zárja egyszerre föl pattant volna, elfordította fejét Alice és zokogásra fakadt. Oly váratlan tünemény volt a büszke leányt zokogni látni, hogy Visontay Tibor a vámulat és ijedtség miatt csaknem megdermedve állott. Mit mondhatott volna e hevesen zokogó leánynak?

Zsibbadtság vett erőt Tibor lelkén, feje szédelgett s látta lábait alatt tátogni az örvényt.

— Alice! — kiáltott föl végre s a kétségbeesés hangzott e kiáltásban.

A leány fejéje fordította még könyvtől nedves, villogó fekete szemét s a szenvedély lazus pillantásával tekintet rá.

— Tibor!

Tibornak vére forrt.

— Legyen eszünk, — szólt akkor Alice hidegen, de nehéz, fuldokló lélekzése elárulta belső küzködését.

Elfordította fejét s rekedt, ganyos hangon, mely nem volt az ő hangja, folytató:

— Mejen. Mit vár ön még? Nem látja, hogy ez az egész csak egy kacér leány játéka? Hogy ez az meghíyas kelepce volt, melyet önnek vetettek?

— Nem, Alice, — viszonzá sz ifju, — kegy d büszkébb, mintsem e gondolatot baltott volna valaha lelkében.

— Oh, mit tudja ön, hogy mi a ház-

keség és mi a szenvedély? — fordult vissza hirtelen Alice és sötét szemének lángja csaknem elperzselte az ifjut. — Mit tudja ön, hogy mire vagyok én képes? Mit tudja ön: nem akartam én nyakamat szegni, mikor átugratam az árkot?

Reszketve némut el Tibor; de szemét nem sötötte most le, elragadtatva függtek azok a szép leány lángoló arcán.

Nem jutott e pillanatban semmi eszébe, csak e szép arcot látta, melyen lángpirosan lobbant föl-föl a szenvedély, csak e csábító, varázsló, égő szemeket, e félig nyílt líhegő ajkat, mely mintha lángot lenelt volna. S érezte a mint a tűz azokból a fekete szemekből átjárja egész lelkét és fizekő hevit minden véreseppjét s aztán elragadja Tibort a kabultság, mely szétépi az éss minden fékét.

— Alice! Alice! — kiált föl s oda borul a leánynak lábaihoz.

— Mit cselekszik ön? — riad föl Alice — egy sánta nyomorék előtt térdel ön?

— Szeretom önt, Alice, örültem szeretem egyedül önt szeretem!

— En az ön menyasszonya? — szólt Alice villogó szemmel.

A szenvedély árja átcsap Tibor szíve fölött. Az ifju leszakítja ujjáról a jeggyűrűt.

— Nincs többé menyasszonyom. Akarsz lenni te, Alice? Te;

— Igen, igen! — kiált az s az ifjunak karja közé hull.

X.

Csak késő este, mikor már besötétedett, távozott Tibor Aranyhegyiétől, még mindig mámorosan.

Nem maga hajtott, mint szokott, hanem a kocsisnak engedte át a lovakat; ő hátra-dólt a hátsó ülésben, levette kalapját s átengedte fejét a hűs szélnek.

Csípős hidegre vált az idő, de Tibor

kezd agyáról s éles m ged helyet.

— Erzsike! Erzsike! Erzsike!

— Aztán megjelen a heves büszke szépség. gyult arc, a lángoló e szem tüzet. Még mos

Es mégis egy ré birná már egész lelkét ketté szakadna az a Alice és Erzsike közt.

— Eszeveszett, ő hevesen.

A sötét éjben lass osi. A két leány képe, kíséri Tibort.

— Eláraltam min komoran.

Erzi, hogy a szem a becsület Erzsikéhez.

— A becsület? m

— Beestelenség nélkül már egyiket sem el.

Gyalázat, ha elba mekleányt; gyalázat, kinek egy órával lebb Nices ut ki gázolni e vedély egy elvakult pill semmi ut.

Lelke is elsötétült Egy csillog sem világít ményugár sem a kétsé kében.

Utálattal telt el ön volna ledobni magát a ha összetönnék! Lucsosa agyvelő! Némulna el a sziv!

Lázasan szökött le végre hazaérkezett. Ner

zámú háztól a rom.
ertben örök nyuga-
telő szent-mise-áldo-
ggyei 7 órakor fog az
ni. Mely végtisztes-
barátokat ismerő-
k. Debreczen, 1886.
Több de bre e z e i
a következő sorokt
dók Lapja" A deb.
dők legnagyobb ré-
b kereskedők, egy-
k o s o k is. Ezt előre
eglegesen magyarázva
ést az „Egy etér-
szövetkezet és az
biztosító társaság-
eszködők körében is.
ne az „Egy etér-
a, midőn azt ajánlja,
éjjenek be az Első
saság által tervezett
kik eső sorban ke-
ntatni, nincs időnk
rójának igaza van,
nyunk lehet a czikk-
k előlvasása után.
es személyeskedések
arisk, az Első ma-
tasulat nagyrészt
bisége iránt, melyek
hogy nem a gazdák
kra a czikk írója,
yar és annak vezet-
szándékunk védel-
eniket, az ő mutlja,
az ország közgaz-
s körül a legfenne-
sak az, hogy sajnál-
et, hogy közönséges
et oly napszámot
küli megluzozol-
rik".
re-stollu kardinál
ntalomban részesei
özvetítő és tuda-
s Jeneiné büntögyé
— még eddig nem
helybeli lap írta
fejlesztetett be.
akerti József nyir-
kovitz Oszkár kas-
sában az esküszéki
n kitűzve. S e p e r
da tulajdonosnak
ni nyomdátudat-
után a felek ki-
tűzött tárgya-
a r a d t. A behi-
targyalás emaran-
nek.
vele ő felsége-
er? Semmi tekin-
gassága csak va-
y ezer miliméter
gylésre méltó, m-
szerint, úgy bán-
mikor „a magyar
t, a miből önként
ak olyan lehet
töke. Ime Hornyák
s ember lett: be-
niét iródjában:
uszériumban, Haj-
dicsérik bátor-
u-an, sajnálkomak
dermesztő érzés
éa, az a tompa
ves izgatottsága
mi álom lebegett
le mint nehéz,
r elrepült s visz-
várad, a banat-
zt a tiszta nemes
föngéd szerelem-
gáta menyaszó-
pillanat csábító
es ártatlan gyer-
tja tőle? Hogyan!
etek téged, meg-
Hogyan legyen
atos árulást, me-
em tudassa, hogy
em, nyelve nem
akát; keze nem
Mit escelekedtem?
két kezét hom-
g a szegényenél
ai az esküvő előtt
ón meghívták a
za? Kényeztetés
? Ezzel fizesse
né?
gény fiatal leány
te látta őt, m-
szemével. Teg-
szonyi ruhája;
magát Erzsike;
akább meghalni,
kerülni! — ny-
szeszoritja hom-
bultság oszlani

nyomorúságos életén és gondolkoznak arról,
hogy miképpen is kell hát az ő meg hozzá-
souló természetű bátyja sorsán segíteni. Most
pedig ime újságba is belekerül a neve. Hor-
nyák Peter ugyanis, egy apátlan, apyátlan
arva legény Hajdu Dorogon őt eszten-
dei távollét után találkoztat bátyjával, ki
csak három évvel előbb látta meg a napvilá-
got és családi tanácsot tartottak, mit is
kéne tenniük most már, mikor utána vannak
a novének, a hazaságnak és nincs senkiük,
ki ven korukban majd is tápolná őket.
Szegények mint a templom egere, ügyesek
ugyan, úgy annyira hogy ügyességük mint
az tartják — hat embernek is elég volna;
de az erejük nem való paraszti munkára és ter-
metük nem valik be a király katonái közé. A
Péter álmódott, szépet, biztatott. Látta a ki-
rály ékes természetét és jószívűségét. A király
atyai szíve már-már rajta is megessett, midőn
felebredt és szétfeszült a boldog álomkép.
Ez az álom jót jelent. Megegyeztek tehát
abban, hogy Péter levelet írjon ő felségéhez.
Nem szórtak senkinek; nem kérték tanácsot
senkitől. A kisebbik testvér a maga fejből
megírta a levelet és elküldötte ajanlja Ma-
gyarország felséges uralkodó királyához cí-
meve. Az érzékeny levél a Hornyák Péter
ortográfiaja szerint következőleg hangzik;
„Kelt H. Dorogon 1886-ik 18/8-ik-an. Allá-
son instálom, esokolom könyörgöm, Méltó-
tasyon ezen könyörgésem meghaladni. Ketteu
vagyunk egyelmaradt arva, es nem egy
varosba lakunk, ő Tisza Balsás lakik, es
pedig, H. Dorogon, es mar őt éve hogy egy-
mast nem láttuk, ennek a hónapnak 15-ik rat-
tuk egymast es sirva panaszkodott nekem
mily boldogtalan csilag alatt születünk
nyan most nekünk e világ kit meg soha nem
látunk az is belénk kött mert az igaz hogy
oyanok is vagyunk, mintha egy magyar ein-
ber egy tökött fölkap es elhengerítte. Es a
ki beuntunk ösmér az rajtunk nem csudál-
kozik, hogy mert vagyunk oly kicsinyek. Az
apánk 66 ba elhunyt. Az anyák pedig, 1879-
ik éve azota mas keze szeuyett viseljük én
a kisebb testvér huszest mostan vagyok
es a nagyobb testvérem most mut 23 éves
es hogy egyk szavam masikba ejtem hogy
katona sonhanem voltam hogy. Felségének
aroképet láthattam volna es ennek a hónap-
nak 14-ik-én az az szombaton viradóra tunt
fel toleségének aroképe.) Es lattam felsége-
nek ékes természet. takkaros öles magasságu
ket fekete lóval es H. Dorogon nauuk volt
vona es hozá s z ó l í t t a n e g y z s i d ő
e m b e r t e s k i v e n t á r c z a j á b ó l
felsége egy száaszt es odaván a zsidó em-
bernek, es én egyhajintásról lattam es oda
léptem arva létemre es tédre estem kezeit
laolat esokoltam es így szóltam felségének
hogy méltóztasson eugemet es vállamnyivel
megsegíteni. Es felsége azt méltóztatot mon-
dani, hogy minden napra tizenöt: hát én
gyaró lettemre, megörütem es e szó emuit
mert felebretem ez álom után olyan let-
tem mintha vizbolhuztak volna ki es ezen
állomat senkinek nem montam csak titkol-
tam magamba ezen okmányomat senkitől nem
kértem, mert más ellőt emlitem se mertem
csak a batyámaak titkosan kimontam es a
batyám is azt montta kedves ocesem Péter.
haman levelet küidece, emlicsel fél eugam is.
Nevezd meg hogy mily magosságu vagyok
egy méter, es egy decai méter. a. ügyesség
meg van nálam hogy hat embernek is elg
vona az ügyességem: de mitér az ügyesség
ha nicsstehetség mert kicsiny vagyok kevésre
becsülnék. Allason instálom felsége méltó-
tasyon kegyelmébe fogni vagy pujka pásztor-

nak vagy kályhafűtőnek vagy udvarosnak.
mert vannak oly ház családok, kinek magzatjai
nincsen és az anyák gyermekeit elveszik és
örökből tartják és minket valaki nehogy
örökből tartana, mert tizenkét és (talán
éves) korunkban se nagyon kapkodtak raj-
tunk, pedig már a aóvénnek utána vagyunk.
Eddig csak azt véltük, hogy nagyobb bé-
rünk lesz, de már annak utána vagyunk!
mert nagyon sajnossan esik hogy úgy dol-
gozik mint a nagy ember. mert tudjuk
hogy kicsi minden erejét hozá teszi. az
élete paraszti dologba adig még meg betek-
szik. hazaságnak utána van neimsemli
soha. En azt montam neki hogy öregsé-
günkre kiviseli gondunkat. Aláson kérem fel-
séget netesék aszt vélni bőségtől irtam enyi
sokat mert az irásomból lehet a szót fogni
mertha valaki hivatalos emberellött vagyok.
akkor szólni nem tudok elfogódik a szívem
el vagyok rejtve. nálunk lakozik idehaza
felségének titkostonácsossa es már erre gaz-
dunk okositott hogy menjek elhozá es el-
mentem hozá megisztelem tessék adni va-
lami viseltes ruhát vagy valami viseltes
csizmát es aszt montta hogy gyermekem
eska ruhát nem szoktam hoidani a ruhát pe-
dig nem szoktam magamról leadni es eljöttem
tőle sirva, hogy mikor haza mentem hát a ke-
zem annyira reszketett hogy a kanálomból a le-
ves is kiesorgott. Azért folyamottam felségé-
hő hogy könyörüljön rajtunk, vagyis gyar-
lóléletünkön. Jó egéséget kívánok felségének
gyermekeinek es nejenek minden népeuk.
E felségfolyamodvány a kabinét iródtól mi-
dön észrevétel nélkül a belügyminisztérium-
hoz tetetet át, honnan H a j d u v á r m e g y e
k i z s z e v e t e t t, azon utasításai küldetett se,
folyó hó 4-dikén hogy azt az 1866 évi decz.
29-én 9857 sz. a. kelt kúrendelert es a fenn-
álló községi törvény 145.—§ a értelmében
vegye tárgyalás alá es saját hatáskörében
intezze el.
— Az uszoda részvényi társaság meg-
alakítása ügyében tegnap tartott az első
értekezlet a dohány gyar helyiségében. Jelen
voltak Szepessy Gusztáv főzalmi igazgató,
Mandics J. állami mérnök, Fischer K. építész
Balog M. főmérnök. Tóth István mérnök épí-
tész Dr. Kentzier J. főorvos es Polony
Audor urak. Az értekezlet főbb mozzanatai
ezek voltak. Szepessy G. ur felette
szükségesnek tart egy uszodát Debreczen vá-
ros közönsége részére, bár hol is állítatik
az fel. Hivatkozik több modern uszodára es
annak felépítőjére. A terv kiviteléhez Wol-
ker becsi városi mérnököt ajánlja, a ki leg-
közelebb városunkba is fog jönni. F i s c h e r
K. ur ajánlja az értekezletnek leginkább a
viz mennyiség figyelembe vételét, az ő nézete
szerint 3—400 köbméter friss viz elegendő
vona naponta az 1200 köbméter viz felfris-
sítéséhez. Dr. Kentzier S. mint főorvos
színtén nélkülözhetetlenek tart egy uszodát
Debreczenben; sőt ha az uszodának elegendő
foku hideg vize lenne, egy hideg viz gyógy-
intézet is kapcsolatba lehetne hozni. A
hideg viz gyógyintézet pedig évenként igen
nagy jövedelmet hajtana. Szepessy G.
ur partolja a hideg viz gyógyintézetet, de
azt a nagyerdőn külön felállítani helyesebb-
nek találja. A szabad uszodát ajánlja a csol-
nak egylet gyepterületére építeni — a hol re-
méli, hogy a Fischer ur által emittett 3—400
köbméter viz naponta nyerhető lesz két kut-
ból. B a l o g h M. ur a fentemlitett csolna-
kázó tónál előbb az egyik kut elkészítését
ajánlja, mert a viz mennyiségét egész pon-
osan kiszámítani nem lehet. a mennyiben a

föld talaja öt hat méternyire is változhatik.
Tóth J. ur helyesli a próbákat megásátá-
sát a mondott gyepterületen, de azt éppen
úgy meglehetne próbálni a nagyerdőn is.
Inkább a nagyerdőt ajánlja uszoda helyéül.
M a n d i c s J. ur mint egy időben Deb-
reczenben lakott vasuti főmérnök, ösmeri a
csolnakázó tó közelében levő vasuti kutat.
Szerinte az nem apad ki soha; noha nem
egyenlő súlylyal adja a vizet, mégis 400
köbméter képes egy nap alatt szolgáltatni.
Erről most is meggyőződést szerezhettünk.
P o l o n y A n d o r indítványozza, hogy
es Antalovics uraknál is jó volna a közelben
fekvő gyárakban levő kutak vízmennyiségét
tudakolni. Az értekezlet Mandics es Polony
urak indítványát helyeselte. Több élénk
eszmecserék váitattak meg, es miután az
idő meglehetősen előhaladt, az értekezlet
10 órakor befejeztetett. Végül elhatározták,
hogy a csolnakázó tó, az uszodának
jelölt terület es a környékén levő kutak
megszemlélése szombaton délután fog tör-
ténni, s hihetőleg a szemléniel felkérés után
részlet fognak venni az értekezlet tagjain
kivül a jelenlegi vasuti főmérnök, továbbá
Schmidt Agoston es Antalovics urak is.
— Tanári székfoglaló. Orosz István
a debreczeni főiskola tanítóképzési tansza-
kának negyedik, új tanára vasárnap d. e.
11 órakor tartotta székfoglaló értekezését
a főiskola imateremben. Az ünnepélyt a kán-
tus éneke nyitotta meg — ezután az új ta-
nárt Ft. Révész Bálint püspök ur bemutatta
a közönségnek. A székfoglaló értekezés címe
„A tanító hivatása“ volt. A nagy gondal a
kiváló szakértelemmel készült értekezés mind-
végig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Az
értekezés felolvasása után a püspök Orosz
István urat beiktatta hivatalkába; bemutatta
a tanároknak s az egyháztanács jelenlevő
tagjainak. Ott voltak Szűcs István főgondnok
es ak. lev. tag, N é m e t h y L a j o s, K.
Tóth Kálmán, Beke Mihály, Nagy Gábor stb.
Ezután J o ó István tanítóképzési igazgató
tartott beszédet, melyben a tudomány mellett
a vallásos érzület hangsúlyozta, a vallásos-
ság hiányának tulajdonította a nihilizmus es
szocializmust. Megemlíti még itt, hogy
Orosz István debreczeni születésű, s ezelőtt
Mező-Turon volt tanár.
— Zeneestély Rácz Károly kitűnő ze-
nekara hónap este a Vilmos Lajos udvarkert-
jében zeneestélyt rendez.
— Nepesedés. Debreczen sz. kir város
területén szept. 5-től szept. 11-ig terjedő héten
született a ev. ref (az anyakönyv 1081-1108.
tételle) törvényes élve fia 11, leány 11, halva
leány 1; törvénytelen élve fia 1, leány 3,
halva fia 1, együtt 13 fiú, 15 leány — 28
b. r. kath. (az anyakönyv 213—220 tételle)
törvényes élve fia 2, leány 3; törvénytelen
élve fia 2, leány 1, együtt 4 fia 4 leány —
8. o., ag. hitv. evang. (az anyakönyv 25. té-
tele) törvényes élve leány 1. Született ösze-
sen fia 17, leány 18 — 35 gyermek. Meghalt
ugyan ezen idő alatt finemű 12, nőnemű 15
együtt 27; ezek közül ev. ref. 23. r. kath. 3.
isz. 1.
— Lőverseny Nagyváradon. Nagyvá-
radon szombaton kezdődtek a megyei gazda-
sági egylet ügő-és lőversenyei. Verőfényes
nap léven, sokan mentek ki a pályára s a
tribünöket uri hölgyek foglalták el. A meg-
nyitó versenyben G e i s z t G a z s i k e t t ö s
fogata nyerte a hatszáz frank díjat a báró
M a n n s b e r g Ernő (a száz frankot, Nagy-
várad városának díjára (ezér frank), három
kettös fogat közül a M a n d e l Mihályé lett
első, de csak fél másodpercczel előzte meg
a Szunyogh Lorántét. Érdekes verseny volt;
b. Mannsberg Ernő hajtotta a fogatot. Az
egyik versenyen ismét G e i s z t G a z s i nyerte
a kaszinó tisztelőitját küzdte ki két ver-
senytárs ellenében. A gátverseny ötszáz fo-
rutját a H a r k a n y i János „Bleibtren“-a
vitte el, három versenytárrsal szemben. A
tenyészversenyben hat kettös fogat mérkőzött
érdekes futásban s elsőnek a M a n d e l Mi-
hály fogata érkezett be, de mivel ez a por-
felleg közt eléje került egy másiknak, dis-
kvalificáltak s az első díjat (900 frank) K i s s
Elek, a másodikat (200 frank) E r c s e y Zsiga
s a harmadikat (100 frank) S z u n y o g h
Zoltán nyerték el. A kis akadályverseny 500
frank díja a „Nuiche“-é lett, mely K u t s e-
h e n b a c h Sándor főhadnagy s R e i n l e
Janos főhadnagy ült rajta, két versenytárrsal
mérőzve. A nyerteseket mindig megéjjezte
a közönség.

Közgazdaság.
A jégbiztosítás ügye.*)
Az utóbbi években rendszeren oly ked-
vezőtlenül végződött a biztosító társulatok
jég kampanja, hogy folytonos közös megál-
lapodásokra, kárteltek által megállapított
magas díjtételekre volt szükség, hogy a már
kimaradhatatlanná vált károk, legalább félig
meddig ellensúlyoztassanak. Magától értet-
ő, hogy a termelőkre súlyosan nehezítő teher
volt a jégbiztosítási díjak felemelése annál
is inkább, mert a rossz termékek es alacsony
gabnaáraknál fogva már úgy is eleget szen-
vednek. A jégbiztosítás tehát valóságos ka-
lamitással fejlődött úgy a biztosító-társulatok,
mint a termelő közönségre nézve, s végre
maga a gazdaközönség vette az ügyet kezébe

és a mezőgazdák országos szövetkezete má-
jus havában tartott ülésében elvileg kimon-
dotta, hogy a termelőkre nézve legelőnyösebb
lenne, ha egy jégbiztosítási szövetkezetet
alakítanak.
Ezzel az ügy, mint már más sok szép
és életre való eszme, bizonyára övert. Őkre ela-
ludt volna, ha nem akad egy biztosító társu-
lat, mely kötelességének tartja segédkezet
nyújtani minden olyan kezdeményezéshez,
mely hivatásába vág. Könnyen ki lehet ta-
lálni, hogy emines hazai ügy- és érdekről
lévén szó, e társulat nem lehet más, mint
az Első magyar általános biztosító társulat.
E társulat a gazdák szövetkezetének határo-
zatához képest, kidolgozta egy jégbiztosítási
szövetkezet tervezetét, egyszersmind hajlan-
dónak nyilatkozott a szövetkezetet megala-
kítani. Miután a tervezet azonnali megjelenése
után, ép oly méltatlan, mint alaptalan táma-
dásnak lett kitéve, szükségesnek tartjuk rö-
videden megismertetni olvasóinkkal e terve-
zet lényegét.
A szövetkezet, olesó díjak mellett, a
szövetség tagjainak a teljes üzleti nyere-
ményt átengedi es a tagoktól, egy előre meg-
határozott csekélynek mondható kezességen
kivül — 12 évi biztosítási tartamra csakis
egyévi díjösszegnek megfelelő készfizető ke-
zesség — még a legnagyobb veszteségek
esetére sem követelhet díjtanfizetést, díj-
emelést, vagy bármily formában veszteség
megtérítést, miután a magyar biztosító tá-
rsaság vállalja magára a kezességi összegeken
tul előfordulható veszteségek fizetését. Az
üzleti nyereséget kizárólag a szövetséget
fogja illetni. A szövetkezeti tagoknak a ke-
zesség viselése által elvállalt kockázata,
nem képez komoly áldozatot, mert a jelen-
tékeny leszállított díjakból eredő megtaka-
rítás, mely részükre 12 éven át biztosít-
va van, többszörösen felülmúlja a kezességi
összeget, azaz az egy évi díjat. A kezességi
biztosítók, habár nincs készpénzben befizetve,
es alaptöket helyettesíti es ezen alap elegendő
lesz, mert bizton várható, hogy a szövetség
egy millió jóval túlhaladó évi díjjal fogja
működését megkezdhetni, bizonyosság rá sok
biztosító társaság, mely ennél jóval cseké-
lyebb alaptöke mellett, többféle biztosítási
ágot kultivál. Igaz ugyan, hogy a veszteség
nagyobb alaptöke mellett sincs kizárva, es
ezt tanúsítja sok ellúnt biztosító-társaság sorsa,
de az ily társaságokat nagyobb részben nem
az üzleti veszteségek, hanem a hiányos
kezelés sodorta el. A szövetség kezeléseért
5% jutalék mellett, az Első magyar általá-
nos biztosító-társaságra vállalta el.
A szövetkezeti tagok 12 évre kötik le
biztosításukat s szövetkezethöz, de fen van
tartva részükre azon jog, hogy az évenként
változó természeti viszonyokhoz képest, min-
den évben módosíthatják a biztosítandó ösz-
ségeket. A 12 évi tartam szükségese, 29 évi
jég statisztikából merített tapasztalatra van
fektetve.
Ez azon tervezet, melyett egy egész
czikk soroztatban az „Egyetértés“ hasábjain,
megtámadott egy hm betűik mögé elrejtőzött
ur. Bár a támadó nevének csak két betűjét
írta czikkjei elé, azért még is kilátszik a ló-
láb t. i. hogy egy konkurrens társulat szol-
gálatában írta meg czikkjeit. Alapjában véve
mind a kettő megengedett dolog t. i. szabad
kritizálni alapos érvekkel es szabad konkur-
rálni tisztességes eszközökkel, de az „Egyet-
értés“ czikkje nem felelnek meg e kellekek-
nek. A támadás alap tenorja az, hogy ez
Első magyar általános biztosító társulat a
jégbiztosító szövetkezettel csak a saját érde-
keit tartja szem előtt es ezélla az eddig
reája nézve veszteséggel járó jégbiztosítási
üzletet jövedelmezővé tenni a teimelő közön-
ség kizsákmányoltatásával.
Hogy a fentebb vázolt szövetkezet
tervezet tényleg fenyegetés előnyöket nyújt,
azt, minden elfogulatlan olvasó könnyen be-
láthatja es csak a verseny társulat szemü-
vegén át bírálók vehetik rossz néven, hogy
az Első magyar általános biztosító Társulat,
a szövetkezet esetleges tiszta jövedelmének
százalékára tart igényt. Különbösen hirl-pi czis-
kek ilyen ügyben egyáltalában nem bírnak érte-
lemmel. Ha van a Budapestben működő biztosító
társulatok közt egy vagy akár több olyan a,
melyek egy huron pendülnek az „Egyetértés“
czikk írójával, lépjenek a nyilvánosság elé,
nevezékek meg magukat, csináljanak egy más
tervezetet, alakítsanak egy másik jégbiztosi-
tási szövetkezetet, mely több előnyt nyujta-
na, mit az Első magyar, es mi leszünk az
elsőik, kik e tettökért meg fogjuk süvegni
őket. Ezzel be is fejezhetnők czikkünket, de
az „Egyetértés“, két erősen valótlán állítá-
sát még megakarjuk czáfolni. Az egyik az,
hogy az Első magyar szövetkezete egyáltalá-
n nem nyújt előnyt. Ertesülésünk szerint a
szövetkezet tagjai a folyó évben érvényben
voltaknál 20 százalékkal olesőbb díjért fog-
nak jégkár ellen biztosíthatni. Erre azt mon-
dani, hogy nem kivételek előnybe részesítés,
ez oly merész állítás mintha valaki azt mon-
daná, hogy az „Egyetértés“ nem újság. A
másik állítás, hogy az Első magyarnak ál-
landó veszteséget hozott a jégkár-biztosítás,
szintén valótlán, mert ha a többi társulatok
veszteségre dolgoztak is az Első magyar ép-
pen az utolsó 12 évben jelentékeny nyere-
séggel bonyolította le jégüzletét.

Felölös szerkesztő es kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

ment szobájába s roskadtan dőlt a nagy
támlásszékre, mely a sarokban állt.
A családok nem merték zavarni; azt
hitték, haragszik. Mikor másfél óra múlva
bejött az inas vacsorára hívni, akkor is azon
az egy helyen ült még s mozdulatlan, mere-
ven nézett a gyertya lángjába.
Az inas kétszer is ismételte a hívást,
Visutay Tibor csak akkor fordította felé
fejét; rámondult, hogy nem fog vacsorálni
és ne háborgassak.
Az öreg szolga, mikor kiment, hal-
lotta, hogy ura bezarta utána az ajtót. Fej-
esővalva ment a konyhába s elmondta a
gazdasszonyának, az is megcsóválta rá a
fejét, de nem merték háborgatni az urat.
Mindamjelttel nem fektőd le az inas,
hanem künn várakozott a tornáczon, hátha
még behívja az ura?
Később lement a kocsisoz az istállóba,
ha az talán tudna valamit mondani, hogy
mi történt; de az nem tudott semmit. Mi-
kor elindultak az Aranyhegyiek kastélyából,
még nem volt semmi baja az urnak.
Az inas hát megint visszament a tor-
nácra. Ott várakozott körülbelöl esti tíz
óraig. Látta, hogy gyertya ég az ur szobá-
jában, de az ur nem szólította be őt.
A többi család már mind lefeküdt s
az öreg inas is azt gondolta magában, még
egy fél órát vár s aztán ő is lefekszik. De
mikor ezt elhatározta, alig telt el néhány
percz azután s nagy ijedséggel lövest hal-
lott a szobából, a hol ura volt.
Az ajtóhoz rohant, de az ajtó még
mindig zárva volt. Kiáltozta ura nevét;
senki sem felelt rá. Rémülve futott az
öreg szolga felkölteni a többi családtagot.
Baltával betörték az ajtót s ott találták
urokat vérben fekvé, holtan a földön.
*) E czikk válaszul szolgálhat a „Debreczen“-
nek „Magyar gazdák jégbiztosítási szövetsége“ című
tegnap megjelent czikkére is.

TRADE CHAMPAGNE
AYALA & Co
 Egyedüliraktár Debreczen és vidékére csak
GERÉBY FÜLÖP-nél
 DEBRECZENBEN.
 MARK

Sl.
 410. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN” gőzmalom
 készítményeinek
 — készpénz fizetés mellett. —

Arak a sztriai értékekben
 költégmentesen
 KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN
 ingyen zsákkal.

	100 kil
AB Asztali dara nagyszemű	17.80
C. Szinte középszerű	16.80
O. Királyliszt	17.20
1. Lángliszt	16.80
2. Montliszt	16.20
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű	15.60
4. " 2-od rendű	15.20
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű	14.80
6. " 2-od " "	14.20
7. Közép kenyérlisz 1-ső	13.80
8. " 2-od " "	13.20
8 1/4 Barna " 1-ső	12.—
8 1/4 " 2-od. á 70 klgr.	9.40
9. Láblisz " á 70 klgr.	7.60
10. Veres liszt " á 50 klgr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 "	4.60
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.	4.40
Simán őrlött búzaliszt zsákkal 75 klgr.	9.40

DARA és LISZT.

25 kilós zacskókban
 100 kilogramm zacskóval együtt
 60 krjával drágább.

Debreczen, 1886. Augusztus 25.
 Kisebb vételeknél 60 krrel drágább.

Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a H.-Szoboszló város tulajdonát képező téglá és cserép égetőt hosszabb időre bérbe vevén, nálam legjobb minőségű s mindenemű téglá további kiűnő minőségű cserép a legjutányosabb árban készletben kapható és megrendelhető.

Megrendelések H.-S z o b o s z l ó n a t é g l a v e t ő b e n e s z k ö z ö l h e t ő k .

Giesfeld Imre.

Tenyészkos eladás.

30 darab egy és két éves kos Angolországból Freadwell és Brassey Albert híres Oxfordshire dower huszfajnyájából származók, Magyarország éghajlatához honosultak, melyek az Angolországból hozottakból miben sem különböznek s az 1885-iki budapesti országos kiállításon nagy éremmel lettek kitüntetve, 50—100 forintért eladók. Bővebb felvilágosítással szolgál a gróf Stubenberg József tisztartói hivatala Székelyhidon.

Legalább

10 frtot o. é. kereshet biztosan naponta

mindenki tőke nélkül, aki tartózkodási helyén törvényesen megengedett állami és városi sorsjegyeket elárúsít.

Ajánlatok „V. 85.” alatt Mosse Rudolffhoz, Breslauba intézendők.

Budapesti országos kiállítás 1885. Nagy kiállítási érem.

Tartalékos tiszt uraknak és egy-éves önkénteseknek

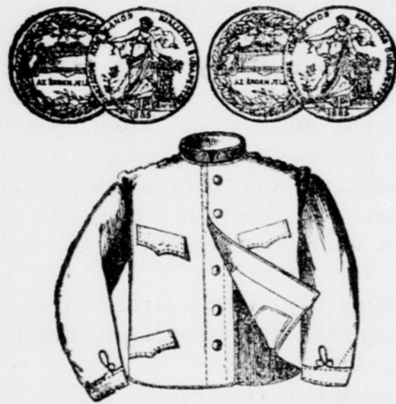
(minden fegyveremhez.)

teljes felszereléssel

a legjobb minőségű kelmékből, a legjutányosabb ártért előirt ruházati szabályok szerint alulirt ajánlja magát

Tóth József

katonai szabó, Budapest, VIII. ker., üllői ut 4. sz.
 Vidéki megrendelések mérték szerint pontosan teljesíttetnek.

Árverési hirdelmény.

A Szilágymegyében kebeleztet Usztató községbeli közbirtokossági, — ugy szintén a gróf Károlyi testvérek ugyan azon megyei Csány, — továbbá szatmár-megyeyi Józsefháza, — s szabolcsme gyeyi Encsesen községbeli italmérés, — és Nyirbátor városbeli országos vásárvám-szedési joga, amazokhoz tartozó épüle-tekkel együtt, — és pedig:

Usztatóra és Csányra nézve 1886-ik október 3-án Usztátón a korcsmaházban, Józsefházára nézve ugyanazon hó 5-én Nagy-Károlyban az uradalmi szám-vevői irodában, —

Encsesre és Nyirbátorra nézve pedig szintén azon hó 7-dikén, Nyirbá-torban az uradalmi tisztartói irodában, —

mind három helyen, és napon d. e. 10 órakor, szokásszerű bánatpénz letétle-melle t, árverés útján, 1887-dik évi január 1-től kezdve egymásután következő há-rom évre haszonbérbe kiadandók lévén: erről a bérleti szándékozók ezennel érte-síttetnek.

Kelt Nagy-Károlyban, sept. 7. 1886.

Zanathy Ignác.
 urad. ügyész.

Előnyös kereset.

Minden rangu állandó személyek, kik a tör-vény által megengedett állam- és ma-gán-sorsjegyek részletfizetés melletti eladásával (az 1883. évi XXXI. törv. sz. szerint) foglalkozni óhajtanak, igen előnyös feltételek mellett mindenhol felvétlenek. Némi szorgalom esetében tőke és kockázat-talás (risiko) nélkül havonta 100 egész 300 frt. könnyen kereshető.

Ajánlatok a jelen foglalkozás megnevezésével intézendők a fővárosi váltóüzlet-társaság Adler és társához Budapestben.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
 gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECZHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állittatnak ki

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESÍTTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Szerkesztőség

Széchényi-utca SIMON kereskedés

HIRDET

előfizetési pénzek és a valamint a lap sz minden k ö z l e m é s

Bármentetlen levelek fogadta

XIII. év

A mitől re bekövetkezett.

A rémes já gyar fővárost, ny hogy fellépett, ez ben szedi áldozat

A közleked má, hogy az or tekintenünk, az merült járvány e résznek vedekez

Budapest fő segélyi közegye foganatosítottak, — kell hogy teg minden városaba

dést, a beköltő vagy a mennyib ennak pusztító e

Igy kell, ho czenben is. nekünk itt ebi

Kétségtelen nosságra nézve csen a kolerában gők e kórság e

rendetlen életmő a nyavalya ad kezd ki a társad

De döntsön le e lenet, ha a tala ügyelni szükségé

Azonban n hányan vagyunk, tatuk ez ázsiai ve

Az ötvenes, a h években is itt hogy Európában

hely kivételével ret enetes arczula tonban és Nápoly

A mai világban hászodni látszik, halálnak is! Teh

A „Debreczeni

Hogy ad

Szidjuk a cím — pedig csak 30% kiadásokhoz.

De mit szólnak a Lajthán tul előáll melyet I. Lipót aladavár visszavételén történelmi társulat tok szerint ez volt

Szinte hihetetlen igaz, mily iszonyú ország vállalt a 17-i tizedében.

Azt a Magyaro mely nem volt török zóságban élt Ausz nagyrészt Magyaror csapatainak mind-n

A számítás mely uavi portiók s pót kormánya alatti mányokra.

Nagyon tanuls ták rák a terhet, a mányokkal párthuzat

1685-ben felső jére, Egér vidékén 7 gyarország 10 megye portió volt kivétel.

Ellenben Cseh Belső, Alsó és Felső 45,653 havi porció tonaság havi szükségé 141,000 havi porció

1686-ban Bad-tuli vidék elfoglalás havi porciók száma